

1) Kännykkä

Olen miettinyt uuden älypuhelimien ostamista, kun edellinen alkaa olla jo aika vanha. Minua kuitenkin huolestuttaa, kuka valmistaa kaupoissamme olevat puhelimet ja mitä kaikkea niiden valmistamiseen liittyy? Mitä hyviä ja huonoja puolia uuden älypuhelimien ostamisessa on?

Selvittäkää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Minkä valmistajien älypuhelimia Suomessa yleisimmin myydään?
Missä nämä puhelimet on valmistettu?
2. Mitä raaka-aineita puhelinten valmistamisessa tarvitaan, ja mistä ne puolestaan tulevat?
3. Kohdellaanko matkapuhelintehtaissa ja puhelimen raaka-aineiden valmistuksessa työskenteleviä ihmisiä asianmukaisesti? Saavatko he kohtuullista palkkaa työstään?
4. Onko puhelinten tuotannolla joitakin ympäristövaikutuksia?
5. Mitä vanhalle puhelimelle käy uuden ostamisen jälkeen? Jos kysyjä ostaa uuden puhelimen, mitä hänen tulisi tehdä vanhalle puhelimelleen?
6. Mitä hyviä ja huonoja puolia uuden älypuhelimien ostamisessa on?
Suosittelisitko kysyjälle uuden puhelimen ostamista? Miksi / miksi ette?

Lähdevinkkejä:

- *Eettistä elektroniikkaa? Luonto-Liiton opas kulutuselektroniikan ihmisoikeus- ja ympäristökysymyksiin.*
http://www.luontoliitto.fi/materiaalit/verkkojulkaisut/luontoliitto_eettista_elektroniikkaa.pdf
- Eettisen kaupan puolesta ry: *Gloobalin kuluttajan oppikirja.*
http://www.eetti.fi/sites/default/files/Gloobalin_kuluttajan_oppikirja_web.pdf

2) Uusi muotivaate

Rakastan muotia ja shoppailu on lempiharrastukseni. Olen viime aikoina kuitenkin alkanut kiinnittää huomiota vaatetuotannon vastuullisuuteen. Mistä löytäisin edullisia eettisesti ja ympäristöystävällisesti tuotettuja vaatteita? Kuinka paljon ja millaisia vaatteita saan shoppailla, jos haluan olla vastuullinen kuluttaja?

Selvittäkää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä maat ovat maailman suurimpia vaatteiden tuottajia?

2. Mistä materiaaleista vaatteet yleensä valmistetaan? Mistä raaka-aineista näitä materiaaleja saadaan?

3. Kohdellaanko vaatetuotannossa työskenteleviä ihmisiä asianmukaisesti? Saavatko he kohtuullista palkkaa työstään?

4. Onko vaatteiden tuotannolla joitakin ympäristövaikutuksia? (Kiinnittäkää huomiota erityisesti puuvillavaatteiden tuotantoon.)

5. Löytyykö kaupoista eettisesti ja ympäristöystävällisesti tuotettuja vaatteita? Paljonko ne maksavat muihin vaatteisiin verrattuna? Miksi?

7. Jos haluaa kuluttaa vastuullisesti, kuinka uusien vaatteiden shoppailuun pitäisi suhtautua? Mitä vaihtoehtoja uusien vaatteiden ostamiselle on?

Lähdevinkkejä:

- Puhtaat vaatteet -kampanjasivusto. <http://www.puhtaatvaatteet.fi/vaatetusteollisuudesta/>
- WWF: Sademetsä kotonasi – kuluta harkiten. <https://wwf.fi/mediabank/1033.pdf>
- Globaalin kuluttajan oppikirja. www.eetti.fi/sites/default/files/Globaalin_kuluttajan_oppikirja_web.pdf

3) Suklaalevy

Tykkään kovasti suklaasta, mutta en ole koskaan oikein ajatellut, mistä se mahtaa olla peräisin ja kenen tuottamaa kaupoista löytyvä suklaa oikein on. Miksi on olemassa Reilun kaupan suklaata: onko muu suklaa muka jotenkin epäreilua? Voisitteko selvittää tämän minulle?

Selvittäkää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä maailman maat ovat suklaan pääraaka-aineen, kaakaopapujen, suurimpia tuottajia?
Mitä muita raaka-aineita suklaan valmistamisessa tarvitaan?
2. Kohdellaanko suklaan raaka-aineita viljeleviä ihmisiä asianmukaisesti?
Saavatko he kohtuullista palkkaa työstään?
3. Onko suklaan tuotannolla joitakin ympäristövaikutuksia?
4. Kuinka Reilun kaupan suklaan tuotanto eroaa tavallisesta suklaasta?
Millaisia ympäristömerkkejä kaupoissa myytävästä suklaasta löytyy?
5. Mitä hyviä ja huonoja vaikutuksia suomalaisten suklaankulutuksella on sen kaakaon tuottajamaiden luontoon ja ihmisiin?

Lähdevinkkejä:

- *Make Chocolate Fair -kampanjasivusto.* <http://fi.makechocolatefair.org/teemat>
- *WWF: Sademetsä kotonasi – kuluta harkiten.* <https://wwf.fi/mediabank/1033.pdf>

4) Kahvi

Olen viime aikoina pohdiskellut, mistä kahvi oikein tulee. Me suomalaiset juomme kahvia todella paljon: mitä vaikutuksia sillä on ympäristöön ja ihmisiin kahvin tuottajamaissa? Miksi on olemassa Reilun kaupan kahvia: onko muu kahvi muka jotenkin epäreilua? Entä luomukahvi: onko sen ostamisesta jotakin hyötyä?

Selvittäkää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä maat ovat maailman suurimpia kahvin tuottajia?
2. Kohdellaanko kahviviljelyksillä työskenteleviä ihmisiä asianmukaisesti? Saavatko he kohtuullista palkkaa työstään?
3. Onko kahvin tuotannolla joitakin ympäristövaikutuksia?
4. Kuinka Reilun kaupan kahvin tuotanto eroaa tavallisesta kahvista? Entä luomukahvin? Millaisia muita ympäristömerkkejä kaupoissa myytävästä kahvista löytyy?
5. Kuinka paljon kahvia suomalaiset keskimäärin juovat?
6. Mitä hyviä ja huonoja vaikutuksia suomalaisten kahvinkulutuksella on kahvintuottajamaiden luontoon ja ihmisiin?

Lähdevinkkejä:

- Kepa ry: *Kahvi ja kehitys: Viljelijän tulot katoavat bisneksen rattaisiin.* <https://www.kepa.fi/uutiset/9265>
- WWF: *Sademetsä kotonasi – kuluta harkiten.* <https://wwf.fi/mediabank/1033.pdf>